

Tvorba a užití HDP - 4. čtvrtletí 2022

3.3.2023 - Jan Benedikt | Český statistický úřad

Hrubý domácí produkt (HDP) očištěný o cenové vlivy a sezónnost[1] byl ve 4. čtvrtletí o 0,4 % nižší než v předchozím čtvrtletí a v porovnání se stejným čtvrtletím roku 2021 vzrostl o 0,2 %.

Vývoj hrubého domácího produktu v %

	1. čtvrtletí	2. čtvrtletí	3. čtvrtletí	4. čtvrtletí	Rok 2022
K předchozímu čtvrtletí	+0,6	+0,3	-0,3	-0,4	+2,4
Ke stejnému čtvrtletí 2021	+4,7	+3,5	+1,5	+0,2	

Vývoj hrubé přidané hodnoty v %

	1. čtvrtletí	2. čtvrtletí	3. čtvrtletí	4. čtvrtletí	Rok 2022
K předchozímu čtvrtletí	+0,5	+0,5	-0,2	+0,3	+2,5
Ke stejnému čtvrtletí 2021	+4,0	+3,4	+1,5	+1,0	

Hrubá přidaná hodnota (HPH) vzrostla ve 4. čtvrtletí mezičtvrtletně o 0,3 % a meziročně o 1,0 %. V mezičtvrtletním srovnání nejvíce přispěl k růstu HPH zpracovatelský průmysl (růst 1,6 %). Dařilo se také peněžnictví a pojištnictví (+3,6 %) a činnostem v oblasti nemovitostí (+2,4 %). Stavebnictví vzrostlo o 0,9 %. Pokles zaznamenala skupina odvětví obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství (-0,3 %), informačních a komunikačních činností (-1,4 %) a profesních, vědeckých, technických a administrativních činností (-0,3 %).

Na meziročním růstu HPH (+1,0 %) se nejvíce podílel průmysl +0,9 p. b. (meziroční růst o 3,1 %) a činnosti v oblasti nemovitostí +0,5 p. b. (+5,1 %). Naopak negativní vliv měla skupina odvětví obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství -0,5 p. b. (-2,9 %). Stavebnictví meziročně kleslo o 2,8 %.

Na straně poptávky byly ve 4. čtvrtletí hlavním faktorem mezičtvrtletního poklesu HDP nižší výdaje na konečnou spotřebu domácností a pokles tvorby hrubého kapitálu. Meziroční růst HDP (+0,2 %) pozitivně ovlivnily výdaje na konečnou spotřebu vládních institucí +0,2 p. b.[2], tvorba hrubého fixního kapitálu +0,9 p. b., a zejména zahraniční poptávka +2,4 p. b. Naopak negativní vliv měla změna stavu zásob -0,3 p. b., a především klesající výdaje na konečnou spotřebu domácností -2,9 p. b.

„Výdaje na konečnou spotřebu domácností se mezičtvrtletně snížily o 2,8 %. Meziročně klesly o 5,5 %, kde byl největší propad zaznamenán u nákupů předmětů dlouhodobé spotřeby. Významně klesaly i výdaje na potraviny, které se meziročně snížily o více než 10 %, ale pokles byl zaznamenán i u dalších položek. Rostly pouze výdaje za služby,“ komentuje údaje Vladimír Kermiet, ředitel odboru národních účtů ČSÚ.

Výdaje na konečnou spotřebu vládních institucí vzrostly mezičtvrtletně o 3,9 % a meziročně o 0,9 %, kde růst podpořily výdaje na individuální spotřebu.

Tvorba fixního kapitálu klesla mezičtvrtletně o 1,1 %. Pokles nastal u investic do obydlí, ostatních budov a staveb i do dopravních prostředků. Rostly investice do strojů a zařízení a do produktů duševního vlastnictví. Meziročně vzrostla tvorba hrubého fixního kapitálu o 4,6 %.

Saldo zahraničního obchodu se zbožím a službami dosáhlo v běžných cenách hodnoty 11,1 mld. Kč, bylo tak o 4,9 mld. nižší než ve stejném období předchozího roku. Vývoz rostl mezičtvrtletně reálně o 0,5 % a meziročně o 9,7 %. Tento vývoj nejvíce ovlivnil růst vývozu elektrických zařízení a motorových vozidel. Dovoz se mezičtvrtletně nezměnil a meziročně vzrostl o 7,6 %.

Z hlediska cenového vývoje ve 4. čtvrtletí celkový deflátor HDP vzrostl meziročně o 10,8 %, mezičtvrtletně již klesl o 0,5 %.

Objem mzdových nákladů[3] ve 4. čtvrtletí vzrostl meziročně o 6,2 %.

Celková zaměstnanost[4] klesla v porovnání s předchozím čtvrtletím o 0,4 % a meziročně vzrostla o 1,3 %.

Ve 4. čtvrtletí došlo ke změně zachycení ukrajinských uprchlíků, kde jsou nově považovány za rezidenty v ČR. Více v metodické poznámce

https://www.czso.cz/documents/11350/167650010/chdp030323_komentar.pdf.

Tvorba a užití HDP v roce 2022

HDP za rok 2022 byl o 2,4 % vyšší než v roce 2021. Hlavními faktory celoročního růstu byly výdaje na tvorbu hrubého kapitálu a zahraniční poptávka. Výdaje na konečnou spotřebu vládních institucí přispěly +0,1 p. b., tvorba hrubého fixního kapitálu +1,4 p. b., změna stavu zásob

+ 0,9 p. b. a zahraniční poptávka +0,6 p. b. Negativní vliv měly výdaje na konečnou spotřebu domácností -0,7 p. b.

Výdaje na konečnou spotřebu domácností klesly o 0,9 %. Výdaje vládních institucí na konečnou spotřebu vzrostly o 0,7 % Tvorba hrubého fixního kapitálu za celý rok 2022 byla o 6,2 % vyšší než v roce 2021. Rostly především investice do ostatních budov a staveb a dopravních prostředků. Saldo zahraničního obchodu skončilo po 19 letech v záporu, když kleslo v běžných cenách meziročně o 187,6 mld. Kč na -8,3 mld. Kč.

HPH se v roce 2022 zvýšila v porovnání s předchozím rokem o 2,5 %. Ekonomický růst se projevoval napříč celým národním hospodářstvím. K růstu HPH nejvýrazněji přispěl vývoj ve zpracovatelském průmyslu (+0,7 p. b.) a ve skupině odvětví obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství (+0,6 p. b.).

Celková zaměstnanost vzrostla ve srovnání s předchozím rokem o 1,7 % na 5 450 tisíc osob. Celkem bylo odpracováno o 3,6 % hodin více než v roce 2021.

[1] Pokud není uvedeno jinak, jsou všechny uváděné údaje očištěny o změny cen, sezónní vlivy a nestejný počet pracovních dnů.

[2] Příspěvky k růstu HDP po vyloučení dovozu pro konečné užití, pokud není uvedeno jinak.

[3] V běžných cenách, neočištěno o sezónní vlivy.

[4] V pojetí národních účtů.

Zodpovědný vedoucí pracovník: Ing. Vladimír Kermiet, ředitel odboru národních účtů, tel. 274 054 247, e-mail: vladimir.kermiet@czso.cz

Aktuálnost použitých datových zdrojů: 22. února 2023

Časové řady: https://www.czso.cz/csu/czso/hdp_cr

Od 30. května 2023 pouze v databázi národních účtů:

https://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu_kvart?mylang=CZ&co=Q_HDP_ZAM

Internetové stránky RI: <https://www.czso.cz/csu/czso/ctvrtletni-narodni-ucty-tvorba-a-uziti-hdp-a-predbezny-odhad-hdp>

Termín zveřejnění další RI: 2. května 2023

(Předběžný odhad HDP za 1. čtvrtletí 2023)

Zveřejněno dne: 03.03.2023

Data jsou platná ke dni zveřejnění publikace.

<https://www.czso.cz/csu/czso/cr/tvorba-a-uziti-hdp-4-ctvrtleti-2022>